

سودهای نقدی

Dividends

درآمد خالص شرکت سهامی که بین سهامداران به نسبت سهام تقسیم می‌شود و مبلغی است که از محل منافع شرکت به سهامداران آن داده می‌شود (فرهنگ، ۱۳۶۳، ص ۳۲۴). سودهای نقدی مبلغ سودی است که شرکت بابت هر سهم می‌پردازد. برای محاسبه آن، مجموع سود تقسیمی سهام را بر تعداد سهام عادی که در دست سهامداران است تقسیم می‌کنند (پی.نو، ۱۳۹۰، ص ۴۰۶).

هنگامی که یک شرکت سود یا مازاد کسب می‌کند، قادر است سود را در کسب‌وکار (به نام درآمد ناپایدار) دوباره سرمایه‌گذاری کند و یا بخشی از سود را به‌عنوان سود سهام به سهامداران پرداخت کند. توزیع سود به سهامداران ممکن است به‌صورت نقدی (معمولاً سپرده بانکی) باشد و یا - اگر شرکت دارای طرح سرمایه‌گذاری مجدد است - به‌صورت صدور سهام بیشتر یا خرید سهام باشد (سیمکوچ، ۲۰۰۹).

سود نقدی سهمی از یک شرکت سهامی عام یا درآمدهای یک صندوق است که میان سهامداران توزیع می‌شود. مقدار درآمد توزیع‌شده به‌عنوان سود سهام معمولاً توسط هیئت مدیره تعیین شده و بر تعداد سهام تقسیم می‌شود. به‌طور معمول اساس وجود سود نقدی برای تشویق سرمایه‌گذاری در شرکت بوده و به سهامداران این اجازه را می‌دهد که در سود شرکت کنند (فارلکس، ۲۰۰۹). با این حال، مؤسسات جوان با موقعیت‌های رشد بالا ممکن است به این نتیجه دست یابند که سود آن‌ها به سرمایه‌گذاری‌های بالقوه سودآور تخصیص یابد، بنابراین انگیزه بیشتری دارند که کمتر سود توزیع نمایند. این سیاست بر این اصل استوار است که با توجه به هزینه سرمایه و تأمین مالی عموماً هزینه تأمین مالی داخلی کمتر از تأمین مالی خارجی می‌باشد و با توجه به جایگاه و اهمیت سود شرکت‌هایی که در مراحل اولیه چرخه عمر خود می‌باشند یا شرکت‌هایی که نیازمند منابع مالی

می‌باشند انگیزه دارند که سود کمتری توزیع نمایند و از سود شرکت به‌عنوان منبع تأمین مالی استفاده نمایند (رونی منوس و همکاران، ۲۰۱۲).

شرکت‌ها به سه روش می‌توانند بین سهامداران سود توزیع کنند که عبارت است از:

الف) تقسیم سود نقدی: پرداخت نقدی سود سهام به پیشنهاد مدیران و تصویب مجمع عمومی شرکت میسر می‌گردد. پرداخت نقدی سود سهام می‌تواند هر سه ماه یکبار، شش ماه یکبار یا سالانه باشد.

ب) سهام جایزه: شکل دیگر تقسیم سود، توزیع سهام جدید به‌عنوان سود است که به آن سود سهمی (جایزه) گویند. شرکت برای اینکه بین سهامداران سود تقسیم کند و از طرفی وجه نقد را به‌منظور اجرای طرح‌های توسعه در شرکت نگه دارد اقدام به انتشار سهام جایزه می‌کند.

ج) تجزیه سهام: تجزیه سهام روشی برای کاهش ارزش اسمی سهام می‌باشد. تجزیه سهام فقط ارزش اسمی را کاهش و تعداد سهام را افزایش می‌دهد و حقوق صاحبان سهام و سایر اقلام داخل صاحبان سهام بدون تغییر باقی می‌ماند (شکری و پاکدل مغانلو، ۱۳۹۴، صص ۸۱-۸۰).

نظریه‌های مختلفی در زمینه سیاست‌های تقسیم سود نقدی وجود دارد. نخستین گام‌های نظریه‌پردازی در زمینه سیاست تقسیم سود به پیش‌بینی اثر پرداخت سود بر قیمت سهام مربوط می‌شود. در قرن اخیر سه مکتب فکری در این زمینه (اثر پرداخت سود بر قیمت سهام) به وجود آمده است. نتایج تحقیقات مکتب اول نشان می‌دهد سود سهام پرداختی اثر مثبت و قابل‌توجهی بر قیمت سهام دارد. گروه دوم بر این باورند که قیمت‌های سهام بستگی منفی با میزان سود سهام پرداختی دارد و گروه سوم مدعی‌اند میزان تقسیم سود شرکت در ارزیابی قیمت سهام نامربوط است. (گلستانی و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۱۸۷).

بر اساس مکاتب فکری مذکور نظریه‌های تقسیم سود به‌صورت زیر طبقه‌بندی می‌شوند: (گلستانی و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۱۸۷).

گلستانی، شهرام، دلداری، مصطفی، سیدی، سید جلال و جعفری شورجه، سید حبیب (۱۳۹۳)، رابطه نرخ مؤثر مالیاتی با سیاست تقسیم سود و بازده سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، ۷۰(۲۲)، ۲۰۴-۱۸۱.

Farlex Financial Dictionary, (2009). Dividend. (n.d.). Retrieved from:

<https://financial-dictionary.thefreedictionary.com/Dividend>

Simkovic, Michael, (2009), "The Effect of Enhanced Disclosure on Open Market Stock Repurchases", 6 Berkeley Bus. L.J. 96.

Ronny Manos, Victor Murinde & Christopher J. Green (2012), "Dividend Policy & Business Groups: Evidence from Indian Firms", International Review of Economics & Finance, Vol. 21, PP. 42-56.

محمد نادعلی

معاون اداره بررسی‌ها و سیاست‌های اقتصادی بانک مرکزی

- نظریه هموارسازی تقسیم سود (Dividend Smoothing Theory)

- نظریه نامربوط بودن سود تقسیمی (Dividend Irrelevance Theory)

- نظریه پرنده در دست (Bird-in-Hand Theory)

- نظریه اثر مالیاتی تقسیم سود

- نظریه تأثیر مشتریان و موکلین

- نظریه عدم تقارن اطلاعاتی (Information Asymmetries)

(theory) (تئوری علامت‌دهی (Signaling) و هزینه نمایندگی (Agency Cost)

- نظریه چرخه عمر

مدل‌های نظری و مشاهده‌ای (تجربی) سیاست تقسیم سود اخیراً به گونه‌ای دیگر طبقه‌بندی شده‌اند. در این طبقه‌بندی نظریه‌های مذکور بر اساس وجود نقاط مشترک در یک طبقه قرار گرفته‌اند و در نظر گرفتن طبقه جداگانه با عنوان مدل‌های رفتاری در ترکیب طبقه‌بندی نظریه‌های تقسیم سود می‌باشد (گلستانی و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۱۸۷).

مداخل مرتبط

سود نقدی، سود سهام، تقسیم سود، سهام جایزه، تجزیه سهام، نظریه‌های تقسیم سود

کتاب‌شناسی

پی.نو، ریموند. (۱۳۹۰). مدیریت مالی (علی جهانخانی و دکتر علی پارسائیان، مترجمان)، جلد اول، تهران: انتشارات سمت. فرهنگ، منوچهر (۱۳۶۳)، فرهنگ علوم اقتصادی انگلیسی-فارسی، چاپ چهارم.

شکری، عقیل و پاکدل مغانلو، عبدالله (۱۳۹۴)؛ بررسی تأثیر سود تقسیمی بر سرمایه‌گذاری شرکت‌ها با در نظر گرفتن معیار کمبود جریان‌ات نقدی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصل‌نامه دانش حسابرسی، ۵۹(۱۵)، ۷۷-۱۰۸.